

Lakenvelderrunderen in de Stellingwerver weilanden

Rijdend over de N351 van Oosterwolde naar Wolvega zie je regelmatig aan de linkerkant van de weg één of twee koppels Lakenvelderrunderen grazen. Deze prachtige dieren zijn van fokker/eigenaar Arie den Blanken. Hij is naast fokker en hobbyboer ook keurmeester bij de Vereniging Lakenvelder Runderen (VLR).

In 1979 werd de Fokkersclub voor Lakenvelders opgericht (FLC). In 1997 werd deze omgezet in de Vereniging Lakenvelder Runderen (VLR). Haar doel is het in stand houden van het mooie runderras van de Lakenvelders, zowel in als buiten Nederland. Daarvoor staat hun een speciaal daartoe opgericht stamboek ten dienste. Verder wil men door middel van het geven van foktechnische adviezen de kwaliteit en kwantiteit van de bestaande populatie verder opvoeren en uitbouwen.

Arie den Blanken, fokker van Lakenvelders en keurmeester bij de VLR, is geboren en opgegroeid op het ouderlijke veehouderijbedrijf in Muiden. De boerderij stond juist achter het Muiderslot. Na zijn opleiding ging hij werken op het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Sinds ruim dertig jaar werkt hij bij de Dienst Regelingen van voornoemd ministerie, waarvan gedurende negentien jaar in Leeuwarden, Groningen en Assen. Dat betekende een verhuizing van het westen naar het noorden van het land. Al vrij snel daarna kocht hij, in 1989, een boerderijtje met zeven hectare weiland. Het was wel wat groot voor een hobbyboer, maar met een extensieve bedrijfsvoering moest dat te behappen zijn. Er werd een aantal schapen gekocht, terwijl de aankoop van een paard ook werd overwogen. Dat is er echter nog niet van gekomen. Mogelijk komt dat nog, althans het is een grote wens van dochter Laura.

Door de weelderige grasgroei was er te veel voer voor de schapen. Schoonvader, die meeverhuisde naar Oosterwolde, adviseerde een aantal vleeskoeien te kopen. In 1990 werden acht vetweiders gekocht met de bedoeling deze in de herfst af te voeren. Maar wat bleek: twee koeien waren drachtig van een Piemon-

tesestier. Wat nu? Toch maar aanhouden en stalruimte creëren. Een van de drachtige dieren was een raszuivere mrij-koe. De andere koe was een mooi beestje met Holstein-Friesianbloed. Die laatste bleek bij het afkalven twee zware kalveren bij zich te dragen. Arie had nu binnen een halve dag drie kalveren bij twee koeien. Zijn oom in Noord-Holland fokte dikbillen. Omdat Arie niet graag in de grijze massa meeloopt, maar graag iets apart wil, leek hem dat ook wel wat.

Regelmatische en strenge selectie

Met inzet van raszuivere ki-stieren fokte Arie uit deze dieren 'verbeterde rode dikbillen'. Met deze dieren heeft hij vanaf 1991 tot en met 1996 gefokt. Het afkalven van deze zware dieren ging altijd moeizaam en gepaard met een keizersnee. Dit ging hem steeds meer tegenstaan. Hij wilde op een diervriendelijke wijze dieren houden, dieren die ook op een natuurlijke wijze konden afkalven. Na zich uitgebreid te hebben georiënteerd viel zijn keuze op het Lakenvelderrund. Dit mooie ranke en slanke dier met zijn mooie tekening had zijn hart gestolen. Het is een ras dat je weinig ziet en dat paste wel bij Arie. De dikbillen werden verkocht en in 1997 werden vijf Lakenvelderrunderen aangeschaft. Met deze runderen is Arie verder gaan fokken en ze vormen de basis van zijn huidige veestapel. De koeien lopen 's zomers in de wei. In de winter staan ze aangebonden in een Hollandse stal. De omvang van het koppel wordt bepaald door de beschikbare stalruimte. Momenteel heeft hij negen drachtige zwarte moederdieren, drie zwarte en drie rode pinken en een rode dekstier. De rode koe, Rosette, is deze herfst verkocht.

Van de huidige veestapel zijn er veertien

Koppel Lakenvelders in de wei

dieren opgenomen in het stamboek en twee in het keurstamboek. De (bedrijfs)filosofie van Arie is: zo mooi mogelijke dieren fokken die het oorspronkelijke ras zo dicht mogelijk benaderen. De boventallige dieren worden afgevoerd. Van de koeien worden de oudere dieren het eerst van de hand gedaan. In 2006 verkocht hij vijf mooie en goede fokdieren, waarvan vier stamboekkoeien. Met de jongere en mooiere fokt hij zelf verder. Arie fokt inmiddels tien jaar Lakenvelders. Door een regelmatische en strenge selectie toe te passen en de mooiste dieren zelf aan te houden voor eigen fok, heeft hij inmiddels een mooie veestapel opgebouwd. De fokstieren worden meestal om de twee jaar vervangen. Blijken ze niet goed te vererven, dan worden ze direct afgevoerd en vervangen. De bestaande Hollandse stal is wat provisorisch ingericht en is aan vervanging toe. Arie heeft nu plannen om een nieuwe potstal te gaan bouwen. De

stal wordt niet gebouwd voor het houden van nog meer vee. De achtergrondgedachte is een meer diervriendelijke huisvesting waarin het ook gemakkelijker werken is.

Lakenvelderrunderen

Het Lakenvelderrund is al een oud runderras. In de 18e eeuw kwam het met zijn mooie tekening al voor op schilderijen van oude Hollandse meesters. Ze hebben een typische en kenmerkende tekening en zijn er in zowel zwart als rood met een witte band, het laken. Kwamen de Lakenvelders al nooit in grote aantallen voor, na de oorlog waren ze bijna uitgestorven. In die jaren mocht alleen gefokt worden met stieren die erkend waren door de toen geldende rundveeverordening. De Lakenvelders voldeden niet aan deze criteria. Er was echter een klein groepje fanatiekelingen dat in het geniep het ras toch in stand trachtte te houden. Het is aan deze mensen

L. de Vos

Klara v.d. Veneburen, vader: Stienbergs Jonker 3

te danken dat er nu toch weer een leuk aantal Lakenvelders rondloopt. Door diverse kruisingen met onder meer Fries-Hollandse koeien om de melkproductie te verhogen en om eventueel een wat robuustere koe te fokken, was er in de oude groep veel vreemd bloed binnengedrongen. Toch vormt deze groep de basis van de huidige populatie. In de zeventiger jaren is er geïnventariseerd wat er nog aan Lakenvelders over was en hoe men hiermee verder kon. In 1979 is de voorloper van de Vereniging Lakenvelder Runderen opgericht. Doel van de vereniging is het in stand houden en verbreden van het oorspronkelijke ras. Dit doel tracht men te bereiken door middel van advies en voorlichting. Hiervoor is een foktechnische commissie opgericht die de fokrichting bepaalt. De vereniging beschikt over een register, een stamboek en een keurstamboek, wat een predicaat is voor de betere dieren en waarvoor de opname-eisen aanmerkelijk strenger zijn. Een inspecteur schrijft de kalfjes in voor het stamboek of register. Leden van de foktechnische commissie keuren samen met de inspecteur de dieren die in aanmerking komen voor het keurstamboek en de fokstieren. Exemplaren die niet in aanmerking komen voor het stamboek, maar wel waardevol zijn voor de fokkerij, worden opgenomen in het register.

De Vereniging Lakenvelder Runderen bestaat inmiddels meer dan 25 jaar (FLC/VLR) en telt ruim 350 leden. De populatie dieren

omvat circa 2700 stuks. Evenals bij andere verenigingen staan ook bij de VLR niet alle neuzen in dezelfde richting. Enkele fokkers willen graag een wat forsere koe of een wat hogere melkgift. Ter ere van het vijftwintigjarig bestaan heeft de vereniging in 2004 een herinneringsmedaille uitgegeven.

Het laken

De Lakenvelder is een wat fijn gebouwd rund, veelal wat kleiner van stuk dan de andere Nederlandse runderrassen. De huid is dun met een fijne beharing, de kop sprekend met dunne vluchtige horens. Het laken moet voor opname in het stamboek op het smalste punt minimaal twintig centimeter breed zijn. Voor het keurstamboek hanteert men de norm van minimaal 25 centimeter. Verder mag het laken niet achter de heupknobbel en voor de schouders komen, liefst met een zo recht en scherp mogelijke aftekening naar onderen. Buiten het laken mogen er verder geen witte haren voorkomen.

De huidige populatie wordt steeds groter en de kwaliteit neemt steeds verder toe. Daardoor kan men nu ook strengere eisen aan het exterieur en de aftekening gaan stellen. Zo worden vanaf 2009 geen dieren met witte sokjes aan de poten meer in het stamboek opgenomen. Hiervoor is echter wel een overgangstermijn van vier jaar ingesteld. Tot nu toe werden witte sokjes nog wel getolereerd

Geert, geboren 20-05-2005, vader: Meindert

L. de Vos

mits die niet boven de bijklauwtjes uitkwamen. In 2007 en 2008 is er nog maar één sokje toegestaan.

Door de vrij lage melkgift, circa 4000 tot 5000 kg melk per lactatieperiode, en de geringe gespierdheid, is de Lakenvelder economisch weinig interessant. Dat neemt echter niet weg dat er toch enkele veehouders zijn die op economische basis uitsluitend Lakenvelder runderen houden.

Verdere bezigheden

Arie den Blanken is niet alleen ambtenaar en hobbyboer, maar heeft daarnaast ook de nodige andere bezigheden. Zo is hij onder meer secretaris van de Agrarische Natuurvereniging Gagelvenne en is hij verbonden aan de Agrarische Belangenbehartigingsorganisatie Ooststellingwerf (ABO). Voor de laatste vereniging houdt hij regelmatig radiopraatjes voor de lokale radio-omroep. Door deze activiteiten en het wonen tussen de boeren blijft hij goed op de hoogte van het wel en wee binnen de agrarische wereld. Dat dit weleens botst met zijn werk moge duidelijk zijn, maar Arie houdt werk en privé gescheiden. Verder is Arie, zoals eerder gemeld, zowel lid van de foktechnische commissie als keurmeester. Hij keurt de Lakenvelderstieren en de dieren die in aanmerking komen voor opname in het keurstamboek.

Dat de appel niet ver van de boom valt, is een bekend spreekwoord dat ook hier van toepassing is. Aries dochttertje, Laura, is pas tien jaar. Toch heeft ze al haar eigen veestapel. Op driejarige leeftijd kreeg ze haar eerste lammetje. Dit beestje met een zwart vlekje werd door haar door en door vertroeteld. Nadat het was uitgegroeid tot een schaap kreeg zij vanzelf steeds meer schapen.

Toen Arie zijn Swifters verkocht, gingen ook Laura's schapen weg. Daarvoor in de plaats kreeg zij een Lakenvelderkoe. Die heeft haar al een pink en een kalfje geschonken. Laura is daarmee vast de jongste boerin van Nederland met een eigen veestapel. In de kamer hangt een mooi schilderij van haar koe met een van haar kalveren. Ook doet ze aan promotie. Tijdens een spreekbeurt op school heeft ze uitgebreid gesproken over de Laken-

Koekabinet

De kunstschilder Marianne Wagemaker maakt koekabinetten waaronder een met Lakenvelders. Een koekabinet bestaat uit een hoge kwaliteit print – een fine-art-print – op linnen, in gelimiteerde oplage. Ze worden opgespannen op een spieraam en geïntegreerd in een houten doosje, ter grootte van een sigarenkistje (21 x 16 x 3 cm). Het deksel kan worden verwijderd van het kistje. Zo houdt men een ingelijst koeienschilderijtje over, dat klaar is om aan de muur te worden gehangen. Met het deksel erop kan het schilderijtje makkelijk verstuurd worden. De kunstschilder stelt speciaal voor de lezers van *Zeldzaam Huisdier* het kabinet met Lakenvelders beschikbaar voor €55, (inclusief portokosten).

Bestellingen bij marian@wagemaker.speedlinq.nl.

R. Zanderink

velders. De spreekbeurt werd daarbij ondersteund door promotiemateriaal. Verder zit ze op paardrijles en droomt ze over een eigen paard. Wie weet! ●

Advertentie

Te koop

Gelders merrieveulen.

Zwartbles met vier witte voeten.

P. A. van Leeuwen

Rhenen

06-22509831

(niet op zondag)